

Atskaite par dalību COPA-COGECA

Lauksaimnieku kongresā 2018

11. -13. oktobrī 2018. Linca

Lauksaimnieku kongresā piedalījās ZSA eksperte Maira Dzelzkalēja-Burmistre

Šogad kongress, kas notiek reizi divos gados, pateicoties Austrijas prezidentūrai ES, notika Lincā. Austrijas lauksaimnieku organizācijas, bija ļoti centušās, sagādāt interesantas diskusijas gan kongresu ievadošajos semināros, gan pietiekoši augsta politiskā līmeņa diskusijas kongresā, gan izzinošu pēckongresa vizīti uz saimniecībām.

Savvaļas dzīvnieku un l/s līdzaspastāvēšana

Šis ir aktuāls jautājums, ne tikai pie mums Latvijā, bet daudzviet Eiropā. Atšķirībā no mums, kur ir atļauts limitētas vilku, lāču un lūšu medības, vairumā Eiropas valstu kopš astoņdesmitajiem gadiem lielos plēsējus aizsargā ar likumu. Šo dzīvnieku aizsardzība ir devusi pozitīvu rezultātu to populācijas attīstībā, bet ir izmainījusies dzīvnieku uzvedību. Dzīvnieki, saprotot, ka tiem nav ienaidnieki, gaišā dienas laikā dodas mājdzīvnieku medībās, jo tos ir daudz vieglāk nomedīt kā savvaļas dzīvniekus. Sargājot plēsējus, šobrīd daudzviet lauksaimniecības dzīvnieku ganīšana ir kļuvusi tuvu neiespējamai, tas savukārt noved pie mazražīgo, ganīšanai piemēroto augšņu degradācijas un nodarbinātības mazināšanās. Tāpat negatīva ietekme lielo plēsēju aizsardzībai ir uz tūrisma nozari, jo tūristiem nav droši apmeklēt apgabalus, kur zvēri ir savairojušies, tāpat ziņojumi, par saplēstiem mājdzīvniekiem nerada pievilcīgu vidi tūristiem.

Šobrīd tiek sāktas pētīt arī, it īpaši vilku iespējamo saistību ar Āfrikas cūku mēra izplatīšanos.

Piedāvājums likuma izmaiņām no zemnieku puses ir atļaut šaut uzbrūkošus zvērus jebkurā laikā, tad padarītu veselīgākus arī plēsējus, jo tiem būtu jāatgriežas pie dabiskajiem instinktiem. Nepietiek tikai ar kompensācijām zemniekiem.

Sabiedrība un likumu lēmēji vēl nav gatavi zemniekus sadzirdēt. Lai panāktu izmaiņas šobrīd ir ļoti svarīgi, lai zinātnieki analizē, kādi aizsardzības pasākumi ir reāli un iesaka politiķiem labākos risinājumus. Ir nepieciešama plēsēju inventarizācija/skaitīšana, pārrobežu sadarbība, atbildes no zinātniekiem, kādi instrumenti kur strādā. Sabiedrība prasa par daudz no zemniekiem, ir jāadaptējas klimatu pārmaiņām, sabiedrības prasību pieaugumam, plēsēju pieaugumam, tas ir pa daudz prasīts no zemniekiem.

Nākamgad jūnijā, Rumānijas prezidentūras laikā būs liela konference par lielajiem plēsējiem.

Diskusija par gudriem biznesa modeļiem un tehnoloģijām

Šobrīd šajā sfērā notiek daudzi Eiropas projekti, kur zinātnieki, kopā ar ražotājiem un produktu patērētājiem - zemniekiem strādā pie dažādiem modeļiem, kā piemēram samazināt darbaspēka izmantošanu par 10% un ieņēmumus palidzināt divas reizes. Tāpat mēģina izstrādāt sistēmas, lai precīzajā lauksaimniecībā samazinātu ievadāmo datu apjomu par 50%, jo šobrīd ļoti daudz dati ir fiziski jāievada.

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija

Tas kā jaunās tehnoloģijas ienāks reālajā dzīvē lielā mērā būs atkarīgs kur un cik labas konsultācijas zemnieki dabūs. Arī produktu tirgotāji ir labi konsultanti, jo viņiem ir svarīga peļņa no hektāra, ko zemnieki iegūs, lai atkal var pirkt produktus.

Vēl aizvien notiek diskusijas par to, kam pieder dati. Mēs uzskatām, ka tiem pieder, kas datus rada, tātad zemniekiem! Šajā jautājumā ļoti liela loma ir kooperatīviem, kuri reāli var kļūt, un tiem būtu jāklūst, par zemnieku datu īpašniekiem. Nīderlandē jau ir izveidojušies kooperatīvi, kuriem pieder datu platforma.

Kāda izskatās nākotnes lauksaimniecība? Diezgan pārliecinoši, ka aizvien mazāk regulēta, jo sistēmas (satelīti, dažādas automātiskas datu bāzes utt.) visu fiksēs automātiski, ko zemnieks dara un sabiedrība varēs tam sekot līdzi. Un vai dara sabiedrības prāt, pareizi un ilgtspējīgi.... Atliek vien cerēt, ka nākotnes sabiedrība būs pietiekoši izglītota un lauksaimniekus saprotoša. Savukārt lauksaimnieki droši vien būs licenzēti.... tikai tiem, kam ir atbilstošas zināšanas un prasmes ir iespēja ar šo no vides un sabiedrības puses riskanto nozari nodarboties 😊

COPA-COGECA kongresa diskusijas

ES Lauksaimniecības un Lauku attīstības Komisārs Hogans

KLP piedāvājums ir sākums sarunām, tas nav finišs. Ir priekšā liela darba gads.

Lai vienkāršotu politiku, nepietiek tikai ar DG Agri darbu, bet ļoti daudz ir jāstrādā arī ar auditoriem, jo bieži vien tieši viņu dēļ neizdodas vienkāršošana. Uzskata, ka par budžetu jāvienojas pirms EP velēšanām 2019 gada pavasarī. Galvenais ir uzticamība un noteiktība, ko vajag zemniekiem. Ir viszemākais kļūdu skaits pieteikumos, tā ka var teikt, ka vienkāršošana iet pareizajā virzienā

C.A. Siekirski (EP Lauksaimniecības Komitejas vadītājs)

Eiropas lauksaimniecība ir atkarīga no ļoti daudziem faktoriem. Gan klimatiskās situācijas, politikas, starptautiskiem līgumiem. KLP ir atkarīga ne tikai no politiku lēmumiem, bet arī no lauksaimnieku organizāciju balss. Aicina maksimāli aktīvi cīnīties par pietiekamu KLP budžetu un izpildāmiem noteikumiem.

Henry Brichart (FR lauksaimnieku organizācija)

Zemniekiem nav problēmu diskutēt par vides ilgtspējību, jo tā interesē viņus tāpat kā citus sabiedrības locekļus. Publiska nauda par publiskiem labumiem ir OK, bet attiecībā uz lauksaimniekiem ir arī ekonomiskā realitāte. Oglekļa uzkrāšana augsnē un devums klimata pārmaiņu mazināšanai - bezaršanas tehnoloģijas un iespējamais glifosātu aizliegums un pesticīdu saraksta mazinājums neiet kopā ar šo tehnoloģiju.

Jaunais zemnieks no Austrijas

Visvairāk vajag investīcijas cilvēkos, uzņēmējdarbības vidē visā ES. Sabiedrībai ir jātic un jāprietējas par zemniekiem, kas investē. Tikai tad zemnieki uzņemsies risku un investēs, izlems par labu lauksaimniecībai.

COPA Prezidents Ruhvelds

Mums vajag pieņemtu budžetu 2019 gada pirmajā ceturksnī. Ekoshēmas - gribam būt pārliecināti, lai mums ir ieviešami un reāli pasākumi. Esam pret kappingu un maksājumu samazinājumu. Runājot par 2. pilāru, tam ir liela nozīme un budžeta samazinājums nav pieļaujams. Vides pasākumus varam veikt, ja ir pietiekams budžets, nevis ar -15% budžeta samazinājumu. Publiski pakalpojumi ir tas, ko mēs darām, ražojam labus augstas kvalitātes produktus par patērētājam

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija

pieņemamu cenu. Zemnieki saka jā lielākai ilgtspējībai un stabilitātei, gan vides, gan sociālai, gan finanšu. Inovācijas ir daļa no risinājuma.

Saimniecību vizītes

1/ no Austrijas saimniecībām nodarbojas ar tiešo tirdzniecību. Katrai saimniecībai ir arī meži, no 5-30 ha. Meži dod papildus ienākumus un būvmateriālus. Lincas apkārtnē ir skarbas ziemas. Aug ābeles un bumbieres, kurus izmanto sidra ražošanā. Iegūst vīnu ar 5-7% alkohola sastāvu. Šis augļu vīns vēsturiski bija austriešu vietējais alkohols. Ir daudz investēts zemnieku apmācībā, kā ražot labas kvalitātes augļu vīnu. Šobrīd to tirgo par cenu starp 3-7 EUR/l un bauda kopā ar vietējiem sieriem un gaļām. Ir laba tiešās produktu tirdzniecības sistēma. Braucot garām, var piezvanīt un sarunāt iebraukt nopirkt produktus.

Saimniecība "Pankrazhofer"

Saimniecība 32 ha, tai skaitā 7 ha mežs. Aramzemē audzē āboliņu, zāli, rudzus, kviešus, miežus, auzas, vasaras kviešus (saviem zirgiem un cūkām), griķus, linus, sinepes. Visu pārdod saimniecībā. Var pasūtīt gaļu saimniecībā. 2004. gadā no govīm pārgāja uz gaļas lopiem.

Sāka ražot sidru no gar ceļmalām un pagalmā esošajiem vecajiem bumbieriem un āboliem. Vecās šķirnes ir ļoti piemērotas sidra ražošanai. No pagalmā esošās aptuveni 130 gadu vecās bumbieres šogad novāca 2,5 tonnas šogad ražas.

Saimniecība sniedz arī sulu spiešanas pakalpojumu, un šogad tas ir tikpat pieprasīts kā pie mums Latvijā. Šogad uz sulu spiešanu jau ir bijuši aptuveni 2000 klienti. Maksa par sulu spiešanu ir 50-70 centi par litru. Saimnieka sieva ražo vīna etiķus, tie ir paredzēti arī vairumtirdzniecībai, 120 vietās var nopirkt, kastēs pa 6 pako. Pārejā produkcija paredzēta tikai lokālai tirgošanai. Sinepju ražošanu uzsākuši šogad un tās pēc pašu izstrādātām receptēm un maksimāli no savām sastāvdaļām pasūtījuši saražot citā uzņēmumā. Tās ir ražotas un iepakotas atbilstoši lielveikalu noteikumiem un kopā ar vīnu etiķi ir labi aizgājuši tirdzniecībā.

Saimniecība Bauernfeind

25 ha pļavas, 32 piena govīs, bioloģiskie jau 2 gadus. Piens 50% tiek pārstrādāts saimniecībā un pārdots kā skolas piens. 45 km rādiusā apgādā skolas, 1500 gab. 0.2 l iepakojumos. Pārējo pienu pārdod pienotavai un saņem 45 cent/l. Cena ir par dažiem centiem lielāka, jo papildus bioloģiskajam sertifikātam ir vēl arī sertificēts kā uzticams lokāls produkts. Austrijas lauksaimniecības kamera ir ieviesusi kvalitātes shēmu "No saimniecības". 1700 saimniecības piedalās, internetā viegli atrast saimniecības un nopirkt produktus.

Pasterizējas piens pa nakti un no rīta to iepakoj. Kakao piens, parastais un dzeramais jogurts. Papildus mazajiem veikaliniem pienu pārdod. Sieva sagatavo, saimnieks pats skolām piegādā. Šobrīd online pasūta, viss elektroniski ar skolām. Birokrātija praktiski nav. Cena par porciju ir 0.50, kakao 0.60 un jogurts 0,60 eur. 20 saimniecības šajā reģionā (upper Austrija) piedalās skolas piena shēmā, visi ir pie max kapacitātes. Pirms kāda laika ar skolas pienu nodarbojās liels piena pārstrādes uzņēmums, bet viņam vairs nebija izdevīgi/interesanti, tad šo rūpalu pārņēma vietējie zemnieki.

Subsīdijas – VPM ap 390 eur/ha, kopīgais atbalsts ieskaitot bioloģisko un mazāk labvēlīgo apvidu maksājumu ap 800eur/ha.

Atskaiti sagatavoja eksperte

Maira Dzelzkalēja-Burmistre

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

Zemkopības ministrija